

договору, передача речі, створення об'єкта праці), з іншого — це правове явище, оскільки тільки закон надає такому факту значення підстави для виникнення права власності. Таким чином, юридична підстава не просто фіксує подію чи дію, а й визначає її правові наслідки.

Деякі науковці вважають, що поняття підстави набуття тісно пов'язане з категорією правового титулу (*titulus*) [3, с. 111]. У римському праві титулом визнавався юридичний факт, який зумовлював виникнення права власності. Ця концепція була сприйнята більшістю європейських цивільних кодексів і збереглася в сучасному українському праві. Наприклад, при купівлі нерухомості титулом є договір купівлі-продажу, а підставою виникнення права власності — сукупність юридичних фактів: укладення договору, його нотаріальне посвідчення, реєстрація права та передача майна.

Отже, підстава набуття завжди є результатом реалізації норми права, яка передбачає конкретний юридичний факт або склад фактів. Її існування є обов'язковою умовою для визнання права власності дійсним. Якщо право виникло без належної підстави, воно не може вважатися законним, а власник підлягає позбавленню такого права в установленому законом порядку.

Особливе значення питання підстав набуття має у сфері захисту права власності. Відповідно до статті 321 ЦК України, власник може бути позбавлений свого майна лише на підставі закону [2]. Це означає, що держава визнає лише ті права, які виникли з легальних підстав. Таким чином, інститут підстав набуття виступає юридичним фільтром, який відмежовує законне володіння від неправомірного.

Ми можемо зробити висновок, що підстави набуття права власності становлять собою юридичні факти, що породжують у суб'єкта право власності на конкретне майно, закріплюють правомірність володіння ним та гарантують захист від посягань третіх осіб. Вони виступають ключовим елементом у механізмі регулювання майнових відносин і забезпечують єдність економічного змісту власності з її правовою формою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Харитонов Є. О., Некіт К. Г. (ред.) Цивільно-правовий захист права власності: навч.-метод. посіб. для здобув. освітньо-наук. програми «Д-р філософії». Одеса: Нац. ун-т «Одеська юрид. академія», 2023. 53 с.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Сурай Д. Проблеми цивільно-правового регулювання відносин власності // Юридичний вісник. 2013. № 2. С. 19. URL:http://yurvisnyk.in.ua/v2_2013/19.pdf

УДК 342.511(8)

ЛЕВЧЕНКО М.С., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – ТЕРЕЩУК М.М., канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ГЛАВ ДЕРЖАВ У КРАЇНАХ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

У статті досліджується конституційно-правовий статус глав держав у країнах Латинської Америки. Проаналізовано особливості президентської форми правління, порядок обрання президентів, їх основні повноваження та взаємодію з іншими органами державної влади. Визначено характерні риси президентської влади у державах регіону та особливості функціонування системи стримувань і противаг.

Ключові слова: глава держави, президент, конституційно-правовий статус, президентська форма правління, Латинська Америка, державна влада, імпічмент.

Інститут глави держави посідає центральне місце у системі органів державної влади та виступає важливим елементом конституційного механізму функціонування держави. У

країнах Латинської Америки інститут глави держави має специфічні особливості, зумовлені історичними традиціями державотворення, політичною культурою та конституційними моделями організації влади. Більшість держав регіону характеризуються президентською формою правління, у межах якої президент поєднує функції глави держави та глави виконавчої влади.

Формування сучасних моделей президентської влади у країнах Латинської Америки значною мірою відбувалося під впливом конституційної системи Сполучених Штатів Америки. Водночас у процесі історичного розвитку ці моделі зазнали суттєвих трансформацій, що призвело до формування специфічної системи президенталізму, яка характеризується значною концентрацією владних повноважень у руках глави держави [1, с. 15].

Конституційно-правовий статус президента визначається положеннями конституцій та іншими нормативно-правовими актами відповідних держав. У більшості країн Латинської Америки президент виступає гарантом конституції, символом державної єдності та представником держави у міжнародних відносинах. Крім того, президент здійснює загальне керівництво виконавчою владою, формує уряд і контролює діяльність органів державного управління.

Важливим елементом конституційно-правового статусу глави держави є порядок його обрання. У більшості країн регіону президенти обираються на основі загального, рівного та прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Такий порядок обрання забезпечує високий рівень легітимності президентської влади та сприяє формуванню стабільної системи державного управління.

Строк повноважень президентів у країнах Латинської Америки різниться залежно від конкретної держави. Наприклад, у Бразилії та Чилі президент обирається строком на чотири роки з можливістю переобрання, тоді як у Мексиці строк повноважень становить шість років без права повторного обрання. В Аргентині президент обирається на чотири роки з можливістю одного повторного терміну [2, с. 87].

До основних повноважень президента належать формування уряду, призначення та звільнення міністрів, керівництво зовнішньою політикою держави, укладення міжнародних договорів, командування збройними силами, а також забезпечення реалізації внутрішньої політики. У багатьох країнах регіону президент також має право законодавчої ініціативи та може застосовувати право вето щодо законів, прийнятих парламентом.

Особливістю конституційних систем багатьох латиноамериканських держав є можливість видання президентом нормативних актів, які можуть мати силу закону. Такі акти зазвичай видаються у формі декретів або указів і застосовуються у випадках нагальної необхідності або під час надзвичайних ситуацій. Водночас конституції передбачають певні обмеження щодо використання таких повноважень з метою запобігання надмірній концентрації влади [3, с. 112].

Значну роль у системі взаємодії органів державної влади відіграє механізм стримувань і противаг. Парламенти у країнах Латинської Америки мають повноваження здійснювати контроль за діяльністю виконавчої влади, а також можуть ініціювати процедури притягнення президента до відповідальності.

Конституції більшості держав регіону передбачають можливість застосування процедури імпічменту щодо президента. Підставами для такої процедури можуть бути порушення конституції, державна зрада, зловживання владою або інші тяжкі правопорушення. Практика імпічменту у країнах Латинської Америки не є рідкісним явищем, що свідчить про функціонування механізмів конституційної відповідальності глави держави.

Водночас у політико-правових системах багатьох держав регіону простежується тенденція до посилення президентської влади. Це проявляється у розширенні повноважень глави держави, активній ролі президента у законодавчому процесі та значному впливі на формування державної політики. Деякі дослідники характеризують таку модель як «гіперпрезиденталізм», що відображає домінування виконавчої влади у системі державного управління [1, с. 48].

Таким чином, конституційно-правовий статус глав держав у країнах Латинської Америки характеризується поєднанням класичних рис президентської форми правління із значною роллю виконавчої влади у політичній системі. Президент виступає центральною фігурою державного механізму, наділеною широкими повноваженнями у сфері управління державою. Водночас ефективність функціонування цього інституту залежить від рівня розвитку демократичних інститутів, дотримання принципу поділу влади та ефективності системи стримувань і противаг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Shugart M., Carey J. Presidents and Assemblies: Constitutional Design and Electoral Dynamics. Cambridge: Cambridge University Press, 1992. 316 p.
2. Mainwaring S., Shugart M. Presidentialism and Democracy in Latin America. Cambridge: Cambridge University Press, 1997. 449 p.
3. Negretto G. Making Constitutions: Presidents, Parties, and Institutional Choice in Latin America. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 304 p.

УДК 338.246.8:336.717.111(477)

ЛИТВИН А.Л., магістрант

Науковий керівник – **СОКИРИНСЬКА О.А.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАМОРОЖЕНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Після початку повномасштабної війни багато країн світу запровадили санкції проти Росії та заморозили її активи, а саме: гроші, золотовалютні резерви, цінні папери та інші цінності, що зберігаються в іноземних банках та фінансових системах. За різними оцінками, загальна сума таких активів може становити близько 280–300 мільярдів доларів США. Частину цих грошей країни взяли під свій контроль, щоб унеможливити їх використання росією для ведення війни. Проте право використовувати ці заморожені активи для відбудови України не є таким простим питанням. Під поняттям замороження розуміють тимчасове обмеження на використання грошей, але воно не означає, що ці кошти автоматично переходять у власність України. Формально вони все ще належать росії або пов'язаним із нею структурам. Тому, щоб ці активи можна було законно використати на відбудову, потрібні особливі юридичні підстави [1].

Головна проблема полягає в тому, що міжнародне право та національне законодавство країн, де знаходяться ці активи, різні і суворо захищають право власності. Проста конфіскація або ж так зване заборговання грошей без рішення суду чи міжнародної угоди може порушувати ці принципи. Багато країн побоюються, що таке рішення створить прецедент, коли активи будь-якої держави або компанії можуть бути забрані без належної юридичної процедури. Це могло б серйозно підірвати довіру до міжнародних фінансових ринків. Тому країни «Великої сімки» та Європейський Союз шукають альтернативні способи використання заморожених активів законно. Одним із варіантів є використання прибутків, які ці активи дають, наприклад, від відсотків чи інвестицій, на підтримку України. Або ж